

PRVI ČOVJEK

Žanr: povijesna biografska drama

Redatelj: Damien Chazelle (La, La Land, Oscar 2016)

Scenaristi: James R. Hansen, Nicole Perlman

Glumci: Ryan Gosling, Claire Foy, Jason Clarke

Na Mjesecu nema atmosfere, ali u filmu „Prvi čovjek“ je itekako prisutna.

“That’s one small step for (a) man, one giant leap for mankind.”

Ovo je rečenica koja je trajno zapisana u memoriju svih ljudi na planeti Zemlji bez obzira na jezik kojim govore. Bile su to riječi Prvog čovjeka koji je kročio nogom na potpuno nepoznato tlo Mjeseca. U stvarnosti je izgovorena samo jednom 20. srpnja 1969 i nikad više u originalnoj verziji.

Sve ostalo su kopije.

U filmu pratimo životni put inženjera i civilnog pilota Neila Armstronga koji je nekoliko godina radeći kao uspješni testni pilot za otkrivanje kvarova aviona napredovao do misije Gemini gdje su se odvijala slična ispitivanja ali u svemiru. Nakon dokazanih rezultata biva odabran za misiju Apollo čiji broj 11 na kraju slijeće na Mjesec. Scene privatnog, naizgled mirnog Neilovog života sa obitelji, režiser ilustrira nelinearnim ubacivanjem kratkih sekvenci iz konteksta hladnoratovskog razdoblja u kojem se misija događala. Tako se na početku čuje motivacijski govor predsjednika Kennedyja koji odgovara na pitanje ...zašto na Mjesec? E pa zato što taj zadatak nije lagan nego je izuzetno težak izazov. U filmu, Neilovo isklesano ozbiljno lice bez ijedne geste i pogled ledeno plavih očiju daje naslutiti da se u potpunosti slaže s tim.

Film na nekoliko mjesta „gubi ton“ da bi se iz besprijetorne tišine istaknulo ono što slijedi. Zaglušujuća eksplozija rakete koja probija atmosferu, uznemirujući zvukovi škripanja vijaka lunarnog modula, snažne turbulencije kabine gdje tri tijela u tijesnim i krutim skafanderima trpe strahovite napore pri koncentraciji da bi točno pritiskali gumb i prekidače potrebne za sigurno upravljanje, jer od toga im život ovisi! Nakon što svi zajedno „preživimo“ mukotrpno polijetanje u svemir, ponovno se vraća tišina, mir popraćen zvukovima valcera, i tri para očiju koje će vidjeti ono što mi „zemljani“ nikada nećemo. Plavkasti sjaj atmosferskog obruča oko Zemlje, zvjezdani svod negdje u beskraj i Mjesec u daljini na kojem će ekipa za koji dan ostaviti prve tragove. Napokon slijedi prizemljenje/primjesečenje? letjelice Eagle na mjesečevo tlo te povijesni otisak stopala na mjesečevoj površini i poznata rečenica: „Ovo je mali korak za čovjeka, a veliki skok za čovječanstvo.“

Kraj filma je patetično razvučen u holivudskom stilu. Zrnatu snimku tadašnje kamere kojom Buzz Aldrin snima Armstronga kako skakuće po Mjesecu zamijenilo je današnje tehnološko dostignuće savršene fotografije koja beskonačno dugo ocrtava sliku Zemlje u staklu kacige skafandera kako je Neil vidi, no, ovog puta iz obrnute perspektive, sa Mjeseca. On sam odlazi do Mora Tišine i baca narukvicu u spomen kćeri jedinice koja je umrla kao djevojčica od 2 godine.

Film odašilje u svijet snažnu i ne prikrivenu poruku o odlučnosti i uspješnosti američke nacije koja je, bez obzira na napore i žrtve pokazala prednost nad svim tehnološkim i ideološkim suparnicima toga vremena. Pri tome su u filmu korišteni najnapredniji efekti tako da poruka bude što uvjerljivija i razumljivija.

Nije lako snimiti film na temu o kojoj „svi sve znaju“ ili jasnije rečeno, koja je poznata cijelom čovječanstvu. Chazeleu je to očito bio izazov kojim je djelomično uspio uvjeriti gledatelje da i kad je sve znano uvijek se može izreći na još jedan način. Prognoziram mu barem tri Oscara za specijalne efekte i nominaciju za sporednu žensku ulogu Claire Foy koja igra decentnu i suzdržanu suprugu Neila Armstronga.

Mirjana Tepšić, Studeni, 2018.